

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen lyhenne

1. Jokainen alle 18-vuotias on lapsi.
2. Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle. Ketään lasta ei saa syrjiä hänen ominaisuuksiensa, mielipiteidensä tai taustansa vuoksi.
3. Tehtäessä lasta koskevia päätöksiä on aina ensimmäiseksi otettava huomioon lapsen etu.
4. Valtioiden on toteutettava Lapsen oikeuksien sopimuksen määräämät oikeudet.
5. Vanhempien tai muiden lapsesta huolehtivien aikuisten vastuuta ohjata ja neuvoa lasta oikeuksiensa käyttämisessä on kunnioitettava.
6. Lapsella on oikeus elämään. Valtion on taattava mahdollisimman hyvät edellytykset lapsen henkiinjäämiselle ja kehitykselle.
7. Lapsi on rekisteröitävä heti syntymän jälkeen. Syntyneellä lapsella on oikeus nimeen ja kansalaisuuteen sekä oikeus tuntea vanhempansa ja olla heidän hoidettavanaan.
8. Lapsella on oikeus säilyttää henkilöllisyytensä, kansalaisuutensa, nimensä ja sukulaissuhteensa.
9. Lapsella on lähtökohtaisesti oikeus elää vanhempiensa kanssa. Vanhemmastaan erossa asuvan lapsen oikeutta tavata kumpaakin vanhempaansa on kunnioitettava.
10. Jos lapsi tai hänen vanhempansa ovat joutuneet eri valtioihin, on perheen jälleenyhdistämistä koskevat hakemukset käsiteltävä myönteisesti, humanisti ja kiireellisesti.
11. Valtioiden on estettävä lasten laittomat maasta kuljetukset ja palauttamatta jättämiset.
12. Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä kaikissa itseään koskevissa asioissa. Lapsen mielipide on otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.
13. Lapsella on oikeus hakea, vastaanottaa ja levittää tietoa ja ajatuksia voidakseen vapaasti ilmaista itseään, kunhan se ei loukkaa muiden oikeuksia.
14. Lapsella on oikeus ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen. Vanhempien lapselle antamaa ohjausta tämän oikeuden käyttämisessä on kunnioitettava.
15. Lapsella on oikeus liittyä yhdistyksiin ja toimia niissä.
16. Lapsella on oikeus yksityisyyteen, perheeseen, kotiin ja kirjeenvaihtoon.
17. Lapsella on oikeus saada tiedotusvälineiden kautta sellaista tietoa, joka on tärkeitä hänen kehityksensä ja hyvinvointinsa kannalta.
18. Vanhemmillä on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta lapsen edun mukaisesti ja oikeus saada tukea tehtäväänsä.
19. Lasta on suojeltava väkivallalta ja hyväksikäytöltä.
20. Lapsella, joka ei voi elää perheensä kanssa, on oikeus saada sijoituksen kautta erityistä suojelua ja tukea. Tällöin on kiinnitettävä huomiota lapsen kasvatuksen jatkuvuuteen ja lapsen taustaan.
21. Lapsi voidaan adoptoida, jos se on lapsen edun mukaista.
22. Pakolaislapsella on oikeus saada tarvitsemansa erityinen suojelu ja apu voidakseen nauttia oikeuksistaan.
23. Vammaisella lapsella on oikeus saada hänen erityistarpeensa huomioon ottavaa hoitoa ja apua hänen ihmisarvonsa takaamiseksi sekä hänen itseluottamuksensa ja osallistumisensa edistämiseksi.

24. Lapsella on oikeus elää mahdollisimman terveenä ja saada tarvitsemansa terveyden- ja sairaudenhoito.
  25. Sijoitetulla lapsella on oikeus hänelle annetun hoidon ja hänen sijoituksensa perusteiden ajoittaiseen tarkistamiseen.
  26. Lapsella on oikeus sosiaaliturvaan.
  27. Lapsella on oikeus hänen kehityksensä kannalta riittävään elintasoon.
  28. Lapsella on oikeus koulutukseen.
  29. Koulutuksen on kehitettävä lapsen taitoja sekä kunnioitusta ja suvaitsevaisuutta toisia kohtaan.
  30. Vähemmistöryhmään tai alkuperäiskansaan kuuluvalla lapsella on oikeus omaan kulttuuriinsa, uskontoonsa ja kieleensä.
  31. Lapsella on oikeus lepoon, leikkiin ja vapaa-aikaan.
  32. Lapsella ei saa teettää työtä, joka haittaa hänen opintojaan tai vahingoittaa hänen terveyttään tai kehitystään.
  33. Lasta on suojeltava huumeilta ja laittomalta huumekaupalta.
  34. Lasta on suojeltava kaikelta seksuaaliselta hyväksikäytöltä.
  35. Valtioiden on estettävä lapsikauppa.
  36. Lasta on suojeltava kaikelta hyväksikäytöltä.
  37. Lasta ei saa kiduttaa eikä rangaista julmalla tai halventavalla tavalla. Lapsen vangitsemisen tulee olla viimesijainen keino ja silloinkin on huomioitava hänen iän mukaiset tarpeensa.
  38. Alle 15-vuotiasta ei saa värvätä armeijaan eikä hän saa osallistua sodankäyntiin.
  39. Väärinkäytösten uhriksi joutunutta lasta on autettava toipumaan ja hänen sopeutumistaan yhteiskuntaan on edistettävä.
  40. Lakia rikkonutta lasta on kohdeltava tavalla, joka kunnioittaa hänen ihmisarvoaan ja edistää hänen kunnioitustaan muiden oikeuksia kohtaan ja sopeutumistaan yhteiskuntaan.
  41. Jos valtion kansallinen lainsäädäntö turvaa lapselle paremmat oikeudet kuin tämä sopimus, sitä on noudatettava.
  42. Valtioiden on huolehdittava, että kaikki kansalaiset tietävät lapsen oikeudet.
  43. Tämän sopimuksen noudattamista valvoo kansainvälinen ryhmä.
- 44-45. Valtioiden on raportoitava säännöllisesti siitä, miten sopimusta noudatetaan.